

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЕВОЛЮЦІЯ ВПЛИВУ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УГОРЩИНИ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА ОСТАННЄ ДЕСЯТИЛІТТЯ

Ботонд Гейза Калман

*доктор філософії з менеджменту,
викладач кафедри економіки та менеджменту,
Університету Яноша Кодоланьї*

Сілард Малатінський

*доктор габілітований економічних наук,
завідувач кафедри економіки та управління,
Університету Яноша Кодоланьї*

Ніна Пойда-Носик

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і аудиту,
Закарпатсько угорського інституту
імені Ференца Ракоці ІІ*

Сталий розвиток – це концепція, яка все частіше використовується в сучасній економічній літературі, а також у повсякденних новинах. Поняття увійшло в суспільну свідомість зі звітом Brundtland, згідно з яким стійкість означає задоволення потреб сьогодення без загрози майбутньому.

Масове виробництво, яке поступово з'явилося після промислової революції, і збільшення використання викопних енергоносіїв мали три наслідки, які є актуальними для цього дослідження [1]:

- темпи виснаження викопних носіїв енергії, що утворювалися протягом мільйонів років, прискорювалися;
- рівень забруднення повітря зростає;
- темпи зростання населення землі ставали дедалі вищими.

Проблеми, спричинені взаємодією цих трьох процесів, характеризуються тим, що зараз вони досягли того, що наука називає переломним моментом. Це означає, що після певної точки система переходить з одного стабільного стану в інший стабільний стан; тобто процес деградації навколишнього середовища стає незворотнім. У зміні клімату є кілька переломних точок, і деякі з них уже пройдено [2]. Слід також зазначити, що матеріали для цього доступні лише в обмеженій кількості. Таким чином, ми вже можемо бути впевнені, що сталість економічного зростання не може бути вирішена в довгостроковій перспективі. Іншими словами, ми маємо організувати набагато економічніше та ефективніше використання

ресурсів. Завдяки цьому ми можемо принаймні збільшити час, доступний для пошуку рішення.

Про важливість питання сталого розвитку свідчить той факт, що ООН розробила рамки цілей сталого розвитку (ЦСР) [3]. Ще до ЦСР 17 ООН, починаючи з 2007 року, Центральне статистичне управління Угорщини (CSO) кожні два роки публікує свій звіт про показники сталого розвитку в Угорщині. Згідно з його визначенням, істотним елементом стійкості є відповідальне управління наявними ресурсами [4]. На цьому тлумаченні базується дане дослідження. Індекси відбирали також за методикою вибору індексу KSH [5].

У процесі дослідження розроблено модель сталого зростання з еволюцією валового внутрішнього продукту (ВВП), серед демографічних показників досліджено рівень зайнятості. Розглянуто індекс інвестиційних ресурсів, окремо проведено аналіз сфери досліджень і розробок (НДДКР). Взаємозв'язок між навколишнім середовищем і економікою був проілюстрований внутрішнім споживанням матеріалів (*Domestic material consumption – DMC*) і продуктивністю ресурсів. Для європейського порівняння дані були відібрані з баз даних Євростату з використанням єдиної методології. З одного боку, порівняння проводилося щодо середнього показника по ЄС, а показники Угорщини також порівнювалися з двома найбільшими економіками ЄС – Німеччиною та Францією.

На основі результатів було встановлено, що середні тенденції економічного зростання досліджуваних країн та ЄС-27 схожі, лише значення ВВП на душу населення відрізняється між окремими країнами. Подібна тенденція зростання пояснюється належністю до єдиного економічного простору. Розвиток даних щодо зайнятості вже суттєво відрізняється: зростання в Угорщині, засноване на економіці праці, виявилось найвищим. Співвідношення інвестицій до ВВП також було найвищим в Угорщині, перевищуючи значення ЄС, Німеччини та Франції. Однак, показники продуктивності ресурсів Угорщини коливаються, на відміну від тенденції ЄС та досліджуваних країн. Причиною цього є передусім варіативна доступність коштів, які можна використати для інвестицій.

У сучасній економіці та повсякденному житті все частіше виникають наслідки, які можна пов'язати з негативними наслідками створення добробуту на основі економічного зростання: забруднення атмосфери, екстремальні погодні явища, повені чи навіть посухи. Виснаження запасів сировини на нашій Землі також видно. Усі ці проблеми неможливо вирішити за допомогою знань і технологій, які є в наявності. Ось чому важливо знайти рішення економічного та відповідального ставлення до активів, дбаючи також про майбутні покоління. Роль знань і ефективності, а також стабільної фінансової системи є важливими для виконання цього завдання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Brundtland G. H., *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*. Oslo: UN World Commission on Environment and Development, 1987. Accessed: May 04, 2023. Available: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>

2. T. M. Lenton *et al.*, 'Climate tipping points — too risky to bet against', *Nature*, vol. 575, no. 7784, pp. 592–595, Nov. 2019. DOI: 10.1038/d41586-019-03595-0
3. UN Department of Economic and Social Affairs, 'THE 17 GOALS | Sustainable Development', 2015. <https://sdgs.un.org/goals> (accessed May 05, 2023).
4. Bartus G., Ed., *Nemzeti fenntartható fejlődési keretstratégia*. Budapest: Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, 2013. Available: <https://eionet.kormany.hu/akadalymentes/download/1/26/71000/NFFT-HUN-web.pdf>
5. G. Bartus, 'A fenntartható fejlődés fogalom értelmezésének hatása az indikátorok kiválasztására', *Statisztikai Szemle*, vol. 91, no. 8–9, pp. 842–869, 2013, Accessed: May 06, 2023. Available: <https://matarka.hu/klikk.php?cikkmutat=1966110&mutat=> http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2013/2013_08-09/2013_08-09_842.pdf

PROSPECTS FOR ECONOMIC DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL BUSINESS STRUCTURES IN THE POST-WAR PERIOD

Kravchenko S. A.

*Sc.D., professor, Leading Researcher of the Department
of Entrepreneurship, Cooperation and Agro-Industrial Integration
NSC "Institute of Agrarian Economics" NAAS*

Today, it is very important to ensure a balance of interests of the state, business entities and rural areas. Scientists of the National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics" proposed conceptual provisions for the development of business entities, cooperation, integration in rural areas, which are disclosed in the Provisions of the strategic directions of modern development of rural territories for the period up to 2023. The Priorities of the Global and National Order and, in particular, the Goals of Modern Development 2030 have been developed. The National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics" conducts fundamental and applied research within the boundaries of the implementation of the research plan for 2021-2025.

It is necessary to focus on the following developments of the National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics": Cluster model of organization of large-scale agro-industrial production and development of the economy of rural settlements and territories; Strategic directions for reforming the management of the integrated development of agro-industrial production and rural areas; Development of agrarian holding formations and measures to strengthen the social orientation of their activities; Increasing the competitiveness and social orientation of agro-industrial production through the development of cluster systems; Strategic directions for the development of entrepreneurship and cooperation in agriculture; Promising forms of organization of economic activity in rural areas (scientific report); Strategic directions of modern development of rural territories for the period up to 2030; Guidelines for assessing food price chains; Guidelines for the formation of a system of cooperative relations; Concept for the development of family farms for the period up to 2030 (draft); Guidelines for assessing the level of inclusive development of rural society and rural areas; Joint activity of small